

Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård og  
justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl  
postmottak@sd.dep.no, postmottak@jd.dep.no

Vår dato: 16.06.2023

## **Barrierer for å sysselsette ukrainere i bussnæringen bør fjernes**

En tragisk krig pågår i Europa. En konsekvens av dette er at ukrainske flyktninger bosettes i norske kommuner. Flyktninger som kommer til Norge, kan ha medbrakt kompetanse eller arbeidsevne som norske arbeidsgivere etterspør. For enkeltpersoner, bedrifter og samfunnet er det verdifullt at flyktningene på en god måte raskt kan innlemmes i det norske arbeidslivet.

NHO Transport er en bransje- og arbeidsgiverforening for norske persontransportbedrifter. Foreningen organiserer leverandører av kollektivtrafikkjenester med buss, bybaner og drosjer. Det meste av transporten utføres på kontrakter med fylkeskommunene, som har ansvaret for kollektivtrafikken.

Det er et politisk mål at flere skal reise kollektivt. For å sikre et godt kollektivtilbud i hele landet har bussnæringen behov for å rekruttere inntil 1000 nye bussjåfører årlig. Sjøførmangel og rekrutteringsbehov er i dag den største utfordringen for driften av kollektivtilbudet i Norge. Næringen har medarbeidere fra over 60 ulike nasjonaliteter, i alderen fra 19 til 74 år, og er med det både en inkluderende og mangfoldig arbeidsplass.

Denne henvendelsen gjelder persontransportnæringens ønske om, men manglende mulighet til å rekruttere ukrainske flyktninger inn i yrket. NHO Transport ber justis- og samferdselsmyndighetene om å gjennomføre relevante og nødvendige tilpasninger i regelverket. Med gjeldende regler må eksempelvis en ukrainer bo fire år i Norge for å få adgang til yrket dersom øvrige kvalifikasjoner er tilfredsstillende. I det følgende gis en kort status for kravene til bussjåfører og de formelle barrierene for å kunne sysselsette ukrainske flyktninger.

### Kvalifikasjonskrav for bussjåføryrket i Norge

For å ha lov til å utføre persontransport mot vederlag i Norge må kandidaten ha førerkort i klasse D1, D1E, D eller DE og grunnutdanning i yrkessjåførkompetanse (YSK) som avsluttes med en teoretisk prøve. I tillegg må man ha gyldig kjøreseddel som utstedes av politiet, samt gyldig førerkort som utstedes av Statens vegvesen. Grunnutdanningen skal sikre at kandidaten har den nødvendige kompetansen og ferdighetene som kreves i yrket. Å være bussjåfør er en ansvarsfull jobb. Ansettelse av nye sjåfører i busselskaper blir gjort på bakgrunn av en helhetsvurdering av formelle krav, intervju og testkjøring, språk, samt vurdering av holdninger og personlig egnethet.

### Barrierer og løsninger for ukrainske kandidater

Det er positivt at dagens regler for anerkjennelse av ukrainske førerkort tidligere i år ble endret. Tidsperioden ukrainske førerkort anerkjennes er forlenget, og anerkjennelsen ble


endret fra å kun gjelde førerkort klasse B til å omfatte samtlige førerkortklasser. Dette gir imidlertid ikke mulighet for å innpasse og rekruttere ukrainske flyktninger til yrket.

Anerkjennelsen av ukrainske førerkort på tyngre klasser alene er dessverre ikke nok for å få ukrainske flyktninger raskt inn i sjåføryrket;

- Manglende anerkjennelse av yrkessjåførkompetanse (YSK) er én barriere. Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet bør gjøre nødvendige tilpasninger for anerkjennelse av ukrainsk YSK i Norge.
- For å kunne jobbe som yrkessjåfør i Norge må man i tillegg ha kjøreseddel. For å få kjøreseddel er det krav om fire års botid i Norge, med mindre man er fra et EØS-land. Justisdepartementet/Politidirektoratet bør gjøre nødvendige tilpasninger for at ikke kravet om fire års botid skal gjelde for ukrainske flyktninger. Dette kan være regelendringer eller en åpning for at det kan gis unntak eller dispensasjon fra krav om botid for ukrainere.
- Norsk språk for bussjåfører er et krav i kontraktene om rutebusstransport. NHO Transport erfarer fra ulike instanser, som NAV-kontorer, mottak i kommuner og medlemsbedrifter som har direkte kontakt med ukrainske flyktninger at mange har lært seg norsk språk og allerede er på et tilfredsstillende språklig nivå. Med andre ord har de gode forutsetninger til å kunne ta del i arbeidslivet og bli videre integrert i det norske samfunnslivet.

NHO Transport håper politisk ledelse i departementene snart vurderer henvendelsen vår, og deler vårt syn om at dette er utfordringer og problemstillinger det raskt bør søkes løsninger for i fellesskap. Foreningen er tilgjengelig for nærmere dialog dersom det er spørsmål eller uklarheter.

Vennlig hilsen  
NHO Transport

  
Jon H. Stordrange  
administrerende direktør

Eskil J. Sæterlien (sign.)  
næringspolitisk rådgiver

Kopi:  
IMDi, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet  
KS – Kommunenes organisasjon  
Kollektivtrafikkforeningen